

Bryssel den 1 juli 2025  
(OR. en)

10958/25

ECOFIN 891  
UEM 345  
SOC 458  
EMPL 315  
COMPET 639  
ENV 608  
EDUC 282  
ENER 306  
JAI 924  
GENDER 135  
JEUN 166  
SAN 392  
*ECB*  
*EIB*

**NOT**

---

från: Rådets generalsekretariat  
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

---

Ärende: RÅDETS REKOMMENDATION om Belgiens ekonomiska politik,  
socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

---

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har granskats och godkänts av olika rådskommittéer, som har slutbehandlats av ekonomiska och finansiella kommittén och som grundas på kommissionens förslag COM(2025) 201 final.

## RÅDETS REKOMMENDATION

### om Belgiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97<sup>1</sup>, särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

---

<sup>1</sup> EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

av följande skäl:

### **ALLMÄNNA ÖVERVÄGANDEN**

- (1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för den ekonomiska styrningen, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt förebygga alltför stora offentliga underskott. Enligt förordningen ska rådet och kommissionen genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap av finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan<sup>2</sup> i dessa planer måste överensstämja med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller det offentliga underskottet under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

---

<sup>2</sup> Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

- (2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241<sup>3</sup>, genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken gynnar faciliteten den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.
- (3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435<sup>4</sup> (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Belgien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella plan för återhämtning och resiliens för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

---

<sup>3</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

<sup>4</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

- (4) Den 30 april 2021 lämnade Belgien in sin nationella plan för återhämtning och resiliens till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt planens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V.

Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Belgiens återhämtnings- och resiliensplan<sup>5</sup>, som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet<sup>6</sup>. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Belgien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste tidigare uppnådda delmål och mål för samma reform eller investering förbli uppnådda.

---

<sup>5</sup> Rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Belgiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 10161/2021).

<sup>6</sup> Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Belgiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 15570/2023).

- (5) Den 20 juni 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Belgiens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan<sup>7</sup>. Planen lämnades in i enlighet med artiklarna 11 och 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263. Den omfattar perioden 2025–2029 och innehåller en finanspolitisk anpassning som är fördelad över sju år.
- (6) Den 26 november 2024 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Belgien inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet<sup>8</sup> den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

---

<sup>7</sup> Rådets rekommendation av den 20 juni 2025 om godkännande av Belgiens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan, EUT C/2025 [EUT: inför i denna fotnot hänvisningen till och datumet för antagande av rådets rekommendation i dokument ST 10151/25].

<sup>8</sup> Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj>).

- (7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft och iii) säkerhet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja startupföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen utarbetat en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv och konkurrenskraftsfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka säkerheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

- (8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är alltså lika relevanta för bedömningen av de planer för återhämtning och resiliens som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.
- (9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktigaste ekonomisk-politiska utmaningarna som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i planerna för återhämtning och resiliens, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.
- (10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Belgien. Rapporten innehöll en bedömning av Belgiens framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Belgiens genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Belgien står inför. I landsrapporten bedömdes också Belgiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

## **Bedömning av den årliga lägesrapporten**

- (11) Den 20 juni 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Belgien: 3,6 % 2025, 2,5 % 2026, 2,5 % 2027, 2,1 % 2028 och 2,1 % 2029, som motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som beräknas med hänvisning till 2024 på 3,6 % 2025, 6,1 % 2026, 8,8 % 2027, 11,1 % 2028 och 13,4 % 2029. Under 2025–2029 sammanfaller dessa maximala ökningstakter för nettoutgifter med korrigeringsbanan i enlighet med artikel 3.4 i förordning (EG) nr 1467/97, som rekommenderades av rådet den 20 juni 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott<sup>9</sup> att upphöra och ersatte rådets rekommendation av den 21 januari 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott att upphöra<sup>10</sup>. Den 30 april 2025 lämnade Belgien in sin årliga lägesrapport<sup>11</sup> om åtgärder som vidtagits som svar på rådets rekommendation av den 21 januari 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott att upphöra, genomföra den uppsättning reformer och investeringar som ligger till grund för förlängningen av anpassningsperioden och genomföra reformer och investeringar som svarar mot de huvudsakliga utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna i den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Belgiens halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

---

<sup>9</sup> Rådets rekommendation av den 20 juni 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott i Belgien att upphöra, C/2025/[EUT: inför i denna fotnot hänvisningen till och datumet för antagande av rådets rekommendation i dokument ST 10166/25].

<sup>10</sup> Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott i Belgien att upphöra, C/2025/5032.

<sup>11</sup> De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på följande webbplats: [https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports\\_sv](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv).

- (12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har rekommenderat en aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten på ett samordnat sätt till stöd för EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna. Detta förslag togs emot positivt av Europeiska rådet den 6 mars 2025. På Belgiens begäran den 30 april 2025 antog rådet den [datum: EUT: inför den 8 juli 2025], på rekommendation av kommissionen, en rekommendation som gör det möjligt för Belgien att avvika från och överskrida de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter<sup>12</sup>.
- (13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat<sup>13</sup> ökade Belgiens offentliga underskott från 4,1 % av BNP 2023 till 4,5 % 2024, samtidigt som den offentliga bruttoskulden ökade från 103,2 % av BNP i slutet av 2023 till 104,7 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 4,2 % under 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Belgien nettoutgiftsökningen 2024 till 3,9 %. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen<sup>14</sup>, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, expansiv med 0,4 % av BNP under 2024.

---

<sup>12</sup> Rådets rekommendation om tillåtelse för Belgien att avvika från de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet fastställt i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 (Aktivering av den nationella undantagsklausulen), EUT [EUT: inför i denna fotnot hänvisningen till och datumet för antagande av rådets rekommendation i dokument ST 10463/25].

<sup>13</sup> Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

<sup>14</sup> Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från skattepolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

- (14) I den årliga lägesrapporten förväntas enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Belgiens budgetprognoser BNP i fasta priser öka med 1,2 % 2025, och HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,8 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 0,8 % 2025 och 0,9 % 2026, och HIKP-inflationen ligga på 2,8 % 2025 och 1,8 % 2026.
- (15) I den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga underskottet öka till 5,5 % av BNP 2025, och den offentliga skulden i förhållande till BNP väntas öka till 107,2 % i slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 6,0 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 väntas ett offentligt underskott på 5,4 % av BNP 2025. Ökningen av underskottet 2025 avspeglar främst högre utgifter för åldrande relaterade kostnader, försvar och räntebetalningar. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 5,0 % 2025. Att dessa prognoser för ökningen av nettoutgifterna är lägre än i den årliga lägesrapporten beror på en lägre beräknad utgiftsökning i fasta bruttoinvesteringar och insatsförbrukning samt en mindre effekt av diskretionära åtgärder på inkomstsidan i kommissionens prognos. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara expansiv med 0,4 % av BNP 2025. Den offentliga skulden i förhållande till BNP väntas öka till 107,1 % i slutet av 2025. Ökningen av skulden i förhållande till BNP 2025 avspeglar främst det fortsatt höga offentliga underskottet.

- (16) Offentliga utgifter uppgående till 0,1 % av BNP förväntas finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2025, jämfört med 0,1 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör högkvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan någon direkt inverkan på Belgiens saldo i de offentliga finanserna och skuldsättning.
- (17) De offentliga försvarsutgifterna i Belgien uppgick till 0,9 % av BNP 2021, 1,0 % av BNP 2022 och 0,9 % av BNP 2023<sup>15</sup>. Enligt kommissionens vårprognos 2025 kommer försvarsutgifterna att uppgå till 1,3 % av BNP 2024 och 1,7 % av BNP 2025. Detta motsvarar en ökning med 0,8 procentenheter av BNP jämfört med 2021. Den period då den nationella undantagsklausulen är aktiverad (2025–2028) ger Belgien möjlighet att omprioritera de offentliga utgifterna eller öka offentliga inkomsterna så att varaktigt högre försvarsutgifter inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt.
- (18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Belgien öka med 5,0 % 2025. Baserat på kommissionens vårprognos 2025 beräknas Belgiens nettoutgiftsökning 2025 ligga över den högsta ökningstakt som ska fastställas genom den korrigeringsbana som kommissionen rekommenderar, vilket motsvarar en avvikelse<sup>16</sup> på 0,7 % av BNP. Den beräknade avvikelsen ligger dock inom flexibiliteten för den nationella undantagsklausulen baserat på aktuella prognoser för försvarsutgifter.

---

<sup>15</sup> Eurostat, offentliga utgifter genom ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog). På grund av metodologiska skillnader mellan Cofog- och Nato-definitionerna kan de utgifter som baseras på Cofog-definitionen skilja sig från de utgifter som baseras på Nato-definitionen.

<sup>16</sup> Från och med 2026 kommer dessa siffror att finnas på det kontrollkonto som fastställs i artikel 22 i förordning (EU) 2024/1263.

- (19) Den årliga lägesrapporten innehåller inga budgetprognoser för tiden efter 2025. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen väntas enligt kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 5,5 % av BNP 2026. Ökningen av underskottet 2026 avspeglar främst högre ränteutgifter. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 3,0 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara kontraktiv med 0,3 % av BNP 2026. Enligt kommissionens prognoser förväntas den offentliga skulden i förhållande till BNP öka till 109,8 % i slutet av 2026. Ökningen av skulden i förhållande till BNP 2026 avspeglar främst det fortsatt höga offentliga underskottet.
- (20) I rekommendationen om godkännande av Belgiens medelfristiga plan anges de reformer och investeringar som ligger till grund för förlängningen av anpassningsperioden samt en tidsplan för deras genomförande. De omfattar befintliga och intensifierade åtgärder från planen för återhämtning och resiliens, såsom pensionsreformen och översynen av de offentliga utgifterna, samt ytterligare reformer och investeringar såsom arbetsmarknadsreformer, skattereformer, budgetsamordning och företagsklimat och affärsreglering. Alla reformer och investeringar som ligger till grund för en förlängning ska ha genomförts efter den 30 april 2025.

- (21) De långsiktiga finanspolitiska hållbarhetsriskerna är stora i Belgien<sup>17</sup>. Utöver den ogynnsamma ursprungliga budgetsituationen beräknas pensionsutgifterna öka med 3,5 procentenheter av BNP under perioden 2022–2070, jämfört med EU-genomsnittet på 0,4 procentenheter av BNP, enligt kommissionens rapport om åldrande från 2024<sup>18</sup>. Belgiens plan för återhämtning och resiliens innehåller en pensionsreform som ska bidra till att ta itu med denna utmaning, vid sidan av andra mål, såsom att förbättra systemets sociala hållbarhet, uppmuntra människor att fortsatt vara aktiva på arbetsmarknaden efter att ha uppfyllt villkoren för förtida pensionering samt säkerställa en högre grad av konvergens mellan och inom pensionssystemen. Som en del av sin medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och för att stödja en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden åtog sig Belgien att genomföra en reform för att hantera denna utmaning.
- (22) Skatten på arbete (personliga inkomstskatter och sociala avgifter) är en av de högsta i EU på alla inkomstnivåer, vilket skapar negativa ekonomiska incitament för arbete. För andraförsörjare leder särskilda skattefunktioner såsom ”partnerkvoten”<sup>19</sup> till kortare arbetstid eller arbetslöshet. Den stora skattebördan på arbete uppvägs av många lönesubventioner, vilket skapar ekonomisk ineffektivitet och gör skattesystemet komplicerat. Intäkterna från konsumtionsskatter ligger dessutom under EU-genomsnittet på grund av den omfattande användningen av momsbefrielser och reducerade skattesatser. Utformningen av kapitalbeskattningen snedvrider investeringsbeteendet genom att skapa skatteinducerad överinvestering i vissa typer av tillgångar. Att flytta skattebördan från arbete till andra skattebaser och minska användningen av skatteutgifter skulle kunna bidra till att öka skattesystemets effektivitet och minska de negativa incitamenten för arbete. Som en del av sin medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och för att stödja en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden åtog sig Belgien att genomföra vissa åtgärder som kommer att leda till vissa framsteg när det gäller att hantera denna beskattningsutmaning.

---

<sup>17</sup> Europeiska kommissionen, 2024, *Debt Sustainability Monitor*.

<sup>18</sup> Europeiska kommissionen och kommittén för ekonomisk politik, 2024 *Ageing Report*, som finns på [https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

<sup>19</sup> Belgien tillämpar ett inkomstfördelningssystem (”partnerkvoten”) som gör det möjligt för den partner som tjänar pengar att fördela en del av sin yrkesinkomst till den partner som inte gör det.

- (23) De sociala förmånerna är utformade på ett sätt som avskräcker människor från att börja arbeta eller arbeta fler timmar. Många sociala förmåner är statusberoende och inte behovsprövade, vilket gör förmånssystemet mindre effektivt. Arbetslöshetsförmånerna har obegränsad varaktighet och är inte behovsprövade för långtidsarbetslösa, vilket förvärrar arbetslöshetsfällan. En reform av utformningen av det sociala förmånssystemet och en ökning av dess transparens skulle kunna öka incitamenten att arbeta. Som en del av sin medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och för att stödja en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden åtog sig Belgien att genomföra en reform för att hantera utmaningen med sociala förmåner.
- (24) De offentliga utgifternas sammansättning och effektivitet kan förbättras för att skapa utrymme för mer offentliga investeringar, vilket också skulle gynnas av förbättrade projektförberedelser. Trots att vissa åtgärder har vidtagits på alla förvaltningsnivåer inom ramen för planen för återhämtning och resiliens är de totala offentliga utgifterna som andel av BNP i Belgien fortfarande bland de största i euroområdet. Detta tyder på att det finns utrymme för mer utgiftsbaserade finanspolitiska anpassningar, till exempel genom antagande av obligatoriska besparingsmål. Utgiftsöversyner och politiska utvärderingar kan hjälpa Belgien att prioritera och förbättra de offentliga utgifternas effektivitet. Som en del av sin medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och för att stödja en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden åtog sig Belgien att genomföra vissa åtgärder som kommer att leda till vissa framsteg när det gäller att hantera utmaningen avseende offentliga utgifter.

- (25) Verklig budgetsamordning är viktig i ett federalt land som Belgien där en stor del av befogenheterna över utgifterna har förts över till regionala och lokala myndigheter. Det finns fortfarande ingen formell överenskommelse om fleråriga budgetmål på alla förvaltningsnivåer, trots det samarbetsavtal som undertecknades 2013, och detta försvårar budgetsamordningen. Som en del av sin medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och för att stödja en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden åtog sig Belgien att genomföra en reform för att hantera utmaningen avseende budgetsamordning.

### **Viktiga politiska utmaningar**

- (26) De offentliga utgifterna för långvarig vård och omsorg uppgick till 2,3 % av BNP 2022 (EU-genomsnittet var 1,7 %), vilket gjorde Belgien till ett av de länder som hade de största utgifterna för långvarig vård och omsorg i EU, enligt kommissionens rapport om åldrande från 2024<sup>20</sup>. År 2070 beräknas utgifterna för långvarig vård och omsorg öka med 1,7 procentenheter av BNP, jämfört med EU:s genomsnittliga ökning på 0,8 procentenheter, vilket ökar riskerna för den långsiktiga finanspolitiska hållbarheten i Belgien. Tillgängliga uppgifter tyder på att andelen personer som är oberoende eller endast något beroende av vård och omsorg och som bor på vårdinrättningar var hög i Brysselregionen och Vallonien. Andelen äldre som flyttas till särskilt boende i onödan eller åtminstone i förtid är dessutom fortfarande hög, även om den har minskat under det senaste årtiondet. De federala myndigheterna har inlett reformer för att göra användningen av de olika vårdmiljöerna mer kostnadseffektiv, särskilt för att undvika och fördröja onödig eller för tidig användning av särskilt boende. Dessa åtgärder skulle behöva genomföras genom verkningfulla insatser, i synnerhet för att göra vissa alternativ för långvarig vård och omsorg, såsom institutionell vård, kostnadseffektiva samtidigt som man håller tillgången till vård och tjänster överkomlig.

---

<sup>20</sup> Europeiska kommissionen och kommittén för ekonomisk politik, 2024 Ageing Report, som finns på [https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

(27) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar planen för återhämtning och resiliens ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att på ett effektivt sätt slutföra genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Belgiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. I kommissionens meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026*, som antogs den 4 juni 2025, klargör man den tillämpliga tidsplanen för facilitetens slut och ger vägledning till medlemsstaterna för att maximera genomförandet senast den 31 augusti 2026, bland annat om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, fastställer vilka viktiga alternativ som bör övervägas när planerna ses över och betonar vikten av noggrann gemensam planering inför inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av planen för återhämtning och resiliens.

(28) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+) har påskyndats i Belgien. Det är viktigt att fortsätta ansträngningarna för att säkerställa att dessa program genomförs snabbt, samtidigt som deras inverkan på fältet maximeras. Belgien vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten och samtidigt öka den sociala sammanhållningen. Samtidigt står Belgien fortfarande inför utmaningar, t.ex. i fråga om konkurrenskraft och regionala skillnader, bland annat när det gäller risken för fattigdom och social utestängning, som i vissa regioner förvärras av situationen på bostadsmarknaden, tillgången till sysselsättning och aktiveringsåtgärder, kompetensutveckling och god utbildning för alla. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Belgien, som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom kommissionens förslag som antogs den 1 april 2025<sup>21</sup> förlängs tidsfristen för att för varje program lämna in en bedömning av resultatet av halvtidsöversynen till efter den 31 mars 2025. Förslagen ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda genomförandet av programmen och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriterade områden i unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning, och till investeringar i kompetens inom prioriterade sektorer, samtidigt som fokus på personer i de mest utsatta situationerna bibehålls i ESF+-programmen.

---

<sup>21</sup> [Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna \(EU\) 2021/1058 och \(EU\) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM\(2025\) 123 final.](#)

- (29) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk prioritering på EU-nivå genom att stärka EU:s konkurrenskraft. Den europeiska plattformen för strategisk teknik kanaliseras genom elva EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Belgien kan använda dessa initiativ på ett optimalt sätt för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.
- (30) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som tas upp i planen för återhämtning och resiliens och i andra EU-fonder bör Belgien på ett effektivt sätt hantera de kvarstående utmaningarna med anknytning till innovation, företagsklimat, den rättsliga och administrativa bördan och komplexiteten, begränsningar inom tjänstesektorn, utfasningen av fossila bränslen inom industrin och transportsektorn, utbyggnaden av förnybara energikällor, subventioner för fossila bränslen, alltför stora kvävedepositioner, bristen på arbetskraft och kompetensglapp, integreringen av mindre gynnade grupper på arbetsmarknaden, utbildningssystemet och undervisningsyrket.
- (31) Även om Belgien är ett av EU:s ledande länder när det gäller innovation och har en hög FoU-intensitet är den belgiska FoU-verksamheten koncentrerad till ett fåtal industrier och stora företag. De stora skattelättnaderna når inte ut till de företag som har störst tillväxtpotential. Ett starkare resultat inom innovation och fortsatt produktivitetstillväxt skulle kräva ökad kunskapsspridning bland olika sektorer i ekonomin. Det verkar finnas utrymme för att förbättra ändamålsenligheten och effektiviteten hos det offentliga stödet till forskning och innovation, i synnerhet när det gäller att undvika utträngningseffekter och fördela resurser till företag med stor tillväxt bättre. Den låga graden av rörlighet på arbetsmarknaden i Belgien, som kan bero på faktorer såsom hög lön för lång anställningstid och liten insyn i lönesättningen, begränsar också spridningen av innovation till resten av ekonomin.

(32) Enligt konkurrenskraftskompassen måste alla EU-institutioner och nationella och lokala myndigheter göra en kraftansträngning för att skapa enklare regler och påskynda de administrativa förfarandena. Kommissionen har satt upp ambitiösa mål för att minska den administrativa bördan, med minst 25 % och minst 35 % för små och medelstora företag, och skapat nya verktyg för att uppnå dessa mål, bland annat ett systematiskt stresstest av EU-lagstiftningen och en förstärkt dialog med berörda parter. För att uppnå denna ambitionsnivå måste Belgien också vidta åtgärder. Av företagen anser 71 % att de administrativa förfarandenas komplexitet är ett problem för deras företag när de bedriver verksamhet i Belgien<sup>22</sup>. Belgiens företagsklimat försämras av en hög regelbörda och en hög grad av komplexitet. Den administrativa bördan för företagen är tung, särskilt när det gäller skatter och arbetsrätt. De små och medelstora företagens kostnader för att följa arbets- och skattesystemens regler är jämförelsevis höga i Belgien, särskilt för företag som behöver hantera flera regionala system. Dessutom är näringslivets dynamik i Belgien en av de lägsta i EU<sup>23</sup>. Trots en ökning på senare tid ligger nyföretagandet fortfarande på en relativt låg nivå, särskilt för företag med anställda. Andelen snabbväxande företag i Belgien ligger betydligt under EU-genomsnittet. Höga handelsrestriktioner inom tjänstesektorn kan försvaga näringslivets dynamik. Åtgärder för att häva restriktionerna för reglerade yrken skulle också vara välbehövliga. Enligt produktmarknadsregleringen för 2023–2024 har Belgien fler begränsningar för de flesta yrken, nämligen arkitekter, revisorer och fastighetsmäklare. Inträdeskraven är fortfarande särskilt höga för dessa yrken och för jurister.

---

<sup>22</sup> Businesses' attitudes towards corruption in the EU, Flash Report, Eurobarometerrapport (april 2024).

<sup>23</sup> Belgiens centralbank, indikatorer för resultattavlan för konkurrenskraft, 2024 års rapport.

- (33) Dessutom prissätts el för industriell användning betydligt högre i Belgien än gas. Eftersom tillverkningssektorn genererar 30 % av Belgiens växthusgasutsläpp behövs ytterligare incitament för att fasa ut fossila bränslen från industriprocesserna och ställa om till renare energi. Att främja metoder för en cirkulär ekonomi och hållbara leveranskedjor skulle också kunna bidra till att minska industrins efterfrågan på energi. Utsläppen av växthusgaser från luftfarts- och sjöfartssektorerna, inklusive bränsleförbrukningen i samband med internationell transportverksamhet, ligger långt över EU-genomsnittet<sup>24</sup>. Järnvägstransport är inte ett tillräckligt attraktivt alternativ, varken för person- och godstransporter, och antalet personbilar har stadigt ökat, vilket har lett till höga trängselkostnader. Mer differentierade vägavgifter för alla typer av fordon, ytterligare investeringar i kollektivtrafik och främjande av bildelning och aktiv rörlighet skulle göra transportsektorn mer hållbar.
- (34) Med en andel förnybar energi i den slutliga energianvändningen på endast 14,7 % 2023 är utbyggnaden av förnybar energi på en av de lägsta nivåerna i EU. Belgien kommer att behöva göra betydande ansträngningar för att nå sitt mål för förnybar energi på 21,7 % fram till 2030, vilket fortfarande ligger under Belgiens förväntade bidrag till EU:s mål för 2030. Trots att överbelastningen av näten inom solenergiproduktionen har blivit ett allvarligt problem har inga nya landbaserade nätinvesteringar tillkännagivits. Dessutom hindrar Belgiens regelverk fortfarande utvecklingen av flexibla resurser såsom efterfrågefleksibilitet och lagring. Investeringar i nätinfrastruktur och påskyndande av tillståndsförfaranden skulle främja utbyggnaden av förnybara energikällor. Dessutom skulle energidelning, egenförbrukning och efterfrågefleksibilitet kunna främjas. Trots en relativt stor andel kärnenergi i energimixen är elpriserna för hushållen höga jämfört med gas och eldningsolja i Belgien, vilket hindrar övergången till el och omställningen till grönare uppvärmningssystem. Att flytta över punktskatterna från el till eldningsolja och gas skulle göra elen mer överkomlig än fossila bränslen.

---

<sup>24</sup> *EU transport in figures: Statistical pocketbook 2024.*

- (35) Belgien har betydande subventioner för fossila bränslen, som landet inte planerar att fasa ut före 2030. I en rapport från de belgiska myndigheterna<sup>25</sup> som nyligen offentliggjordes uppskattades de federala direkta subventionerna för fossila bränslen uppgå till 12 miljarder EUR (2,4 % av BNP) 2021. I synnerhet kan subventioner för fossila bränslen, som varken tar itu med energifattigdomen på ett målinriktat sätt eller de faktiska energitrygghetsproblemen, hindrar elektrifieringen och inte är avgörande för industrins konkurrenskraft, betraktas som en utfasningsprioritering. Belgiens subventioner för fossila bränslen, såsom sänkta punktskatter på eldningsolja och diesel för yrkesmässiga ändamål, bränslekort för företag och sänkt mervärdesskatt på gas, är ekonomiskt ineffektiva, upprätthåller beroendet av fossila bränslen och bidrar inte till Belgiens klimatåtaganden. Subventioner för fossila bränslen hindrar också energirenovering av byggnader och Belgien riskerar att misslyckas med att uppnå sina renoverings- och energieffektivitetsmål för 2030. Att öka den nuvarande investeringsnivån för energirenoveringar och komplettera investeringar med politiska reformer för att förflytta incitamenten till energirenovering och koldioxidsnåla uppvärmningslösningar skulle bidra till att påskynda energiomställningen.
- (36) Vattenkvaliteten och naturförstörelsen är stora orsaker till oro eftersom de flesta vattenförekomster i Belgien påverkas av diffusa föroreningskällor. Den minskade biologiska mångfalden äventyrar de ekonomiska sektorer som är starkt beroende av ekosystemtjänster. Naturbaserade lösningar är avgörande för att bygga upp klimatreiliensen och skydda ekonomin från effekterna av extrema väderhändelser. Intensivt jordbruk, särskilt boskapsuppfödning, släpper ut stora mängder luft-, mark- och vattenföroreningar. Elproduktionen, metallsektor och kemikalieproduktionen orsakar också föroreningar. Även om den flamländska regeringen har antagit ett reviderat sjunde åtgärdsprogram för nitrater krävs ytterligare åtgärder för att minska förekomsten av näringsämnen och kemikalier i ytvatten och bidra till att göra jordbruket mer hållbart.

---

<sup>25</sup> FPS Finance (2024), *Inventory of federal fossil-fuel subsidies*.

(37) Vakansgraden i Belgien är för närvarande en av de högsta i EU (4,1 % jämfört med EU-genomsnittet på 2,3 % 2024) och arbetsgivarna har svårt att anställa arbetstagare med rätt kompetens. Bristen på arbetskraft och på kvalificerad personal är ett hinder för affärs- och investeringsverksamheten och även för den gröna och den digitala omställningen. De regionala skillnaderna när det gäller andelen av befolkningen som har en sysselsättning är dock betydande och det finns utrymme för att förbättra arbetskraftens interregionala rörlighet. Ett pågående problem är att integrera mindre gynnade grupper, däribland personer med lägre utbildningsnivå, äldre arbetstagare, personer med migrantbakgrund och personer med funktionsnedsättning. Detta tyder på att det finns utrymme för att göra politiken för aktivering på arbetsmarknaden mer effektiv, i synnerhet genom att förbättra effektiviteten för de offentliga arbetsförmedlingarna och genom bättre rikta in åtgärder för att hjälpa mindre gynnade grupper att integreras på arbetsmarknaden. Kompetensglappet förklaras också av den låga andelen vuxna som deltar i kompetensutveckling och omskolning.

- (38) Trots att det har lagts stora offentliga utgifter på utbildning har läranderesultaten försämrats och andelen högpresterande elever har minskat kraftigt<sup>26</sup>. Socioekonomisk bakgrund och migrantbakgrund är fortfarande viktiga prediktorer för elevernas resultat. Även om alla delar av samhället genomför storskaliga reformer för att ta itu med dessa utmaningar skulle en ytterligare översyn av strategin för att gå om ett läsår, större flexibilitet för eleverna att flytta mellan allmänna och yrkesinriktade spår och ett förstärkt individanpassat lärande kunna bidra till att ta itu med ojämlikheter och försämrade elevresultat. Att förbättra alla elevers grundläggande färdigheter är avgörande för att förbättra deras utsikter på arbetsmarknaden, inklusive mindre gynnade grupper. Bristen på arbetskraft kan åtgärdas genom att stärka relevansen på arbetsmarknaden för yrkesutbildningar inom tekniska yrken och genom att öka antalet studerande och utexaminerade inom IKT (informations- och kommunikationsteknik) och naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik inom yrkesutbildning och högre utbildning. Lärarbristen fortsätter också att vara kritisk i hela landet och påverkar på ett oproportionerligt sätt skolor med en större andel elever som har sämre förutsättningar<sup>27</sup>. Fler åtgärder behövs för att främja undervisningsyrket, särskilt genom att säkerställa sysselsättningsstabilitet och tillhandahålla attraktiva och olika karriärvägar.
- (39) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2025 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina planer för återhämtning och resiliens, för att genomföra 2025 års rekommendation om euroområdets ekonomiska politik. För Belgien bidrar rekommendationerna 2, 3, 4 och 5 till genomförandet av den första rekommendationen för euroområdet om konkurrenskraft, medan rekommendationerna 4 och 5 bidrar till genomförandet av den andra rekommendationen för euroområdet om resiliens, och rekommendation 1 bidrar till genomförandet av den tredje rekommendationen för euroområdet om makroekonomisk och finansiell stabilitet, som fastställs i 2025 års rekommendation.

---

<sup>26</sup> OECD:s program för internationell utvärdering av elevprestationer 2022.

<sup>27</sup> Gambi, L., & De Witte, K. (2023), *The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages*, FEB:s forskningsrapport, institutionen för ekonomi.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Belgien att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Följ de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet rekommenderade den 20 juni 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort underskott att upphöra, samtidigt som man använder möjligheten till högre försvarsutgifter enligt den nationella undantagsklausulen. Genomföra den uppsättning reformer och investeringar som ligger till grund för den förlängda anpassningsperioden enligt rådets rekommendation den 20 juni 2025. Göra systemet för långvarig vård och omsorg mer kostnadseffektivt samtidigt som man håller tillgången till vård och tjänster överkomlig.
2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för att i tid slutföra reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2021/241, säkerställa ett effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, FRO, ESF+), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som halvtidsöversynen ger. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU-programmet och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.
3. Förenkla lagstiftningen, förbättra regleringsverktygen, minska den administrativa bördan och undanröja hinder för handel och konkurrens, särskilt inom tjänstesektorn och inom reglerade yrken, för att förbättra företagsklimatet och affärsdynamiken. Öka spridningen av innovation genom att rikta in offentligt FoU-stöd på företag med störst tillväxtpotential. Även i detta sammanhang främja arbetstagarnas rörlighet på arbetsmarknaden.

4. Minska det övergripande beroendet av fossila bränslen, bland annat genom att öka energieffektiviteten och minska användningen av fossila bränslen i byggnader, och genom att ytterligare uppmuntra industrin att fasa ut fossila bränslen. Tillhandahålla incitament och undanröja hinder för att öka användningen av och tillgången till kollektivtrafik, utsläppsnåla transporter och aktiv rörlighet. Påskynda utbyggnaden av förnybar energi och uppgradera nätinfrastrukturen genom att ytterligare förenkla tillståndsförfarandena, genom att anta rättsliga ramar för att främja investeringar i anläggningar för förnybar energi och genom att underlätta energidelning. Vidta särskilda åtgärder för att fasa ut subventioner för fossila bränslen, särskilt inom transport- och uppvärmningssektorn, bland annat genom att flytta punktskatterna från el till fossila bränslen. Vidta ytterligare åtgärder för ett hållbart jordbruk genom att förbättra vattenkvaliteten och minska förlusten av näringsämnen.
5. Ta itu med bristen på arbetskraft och kompetensglappet, särskilt för den gröna och den digitala omställningen. Stärka effektiviteten och inriktningen på aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att ytterligare integrera grupper som har sämre förutsättningar på arbetsmarknaden, särskilt personer med låg utbildningsnivå, äldre arbetstagare, personer med migrantbakgrund och personer med funktionsnedsättning. Förbättra resultaten och rättvisan inom utbildningssystemen och öka deras relevans på arbetsmarknaden, särskilt inom IKT och naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik. Fortsätta med reformerna för att stärka undervisningsyrket genom att utforma mer flexibla och attraktiva karriärvägar och utbildning för lärare.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar*

*Ordförande*

---